

Vragen van statenleden Inez Flameling en Ay Ling van der Spek - Thung (PvdA-GroenLinks) ingevolge artikel 44 reglement van orde

tot de notulen van de Provinciale Staten van Zeeland 2024 nummer 058.

(ingekomen: 5 januari 2024)

Vragen aan Gedeputeerde Staten		Antwoorden van Gedeputeerde Staten	
1.	De RUD heeft pas anderhalf jaar na verschijnen van het STOWA rapport, in februari 2023, vragen gesteld aan Waterschap Brabantse Delta omtrent de oorsprong en verwerking van PFAS in het effluent wat op de Schelde geloosd wordt. Waarom duurde het anderhalf jaar voordat er vragen over zijn gesteld aan WBD?	1.	Bij dit vraagstuk zijn zowel Zeeuwse als Brabantse partijen met verschillende verantwoordelijkheden en bevoegdheden betrokken. Over dit vraagstuk zijn veel ambtelijke en bestuurlijke contacten nodig geweest om voortgang te boeken. Al deze contacten en inzet hebben inmiddels wel effect gehad. Nadat wij in november 2021 naar aanleiding van het STOWA rapport een eerste overleg hebben gevoerd met Waterschap Brabantse Delta (WBD) en Omgevingsdienst Midden-West Brabant (OMWB), is gestart met een inventarisatie van mogelijke bronnen. Hierbij bleek dat het afvalverwerkend bedrijf ATM in Moerdijk relatief de grootste bijdrage leverde aan de hoeveelheid PFAS dat in de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Bath terecht komt. Aanpak van vervuiling aan de bron heeft de voorkeur en is efficiënter dan toepassen van een nageschakelde zuiveringstechniek op een RWZI. Daarom is voorrang gegeven aan de bronaanpak en heeft OMWB vervolgens met ATM een traject afgesproken om de PFAS lozing te verminderen. Hiervoor heeft ATM een vermijdings- en reductieprogramma opgesteld. En met succes: deze lozing is aanmerkelijk verminderd.
2.	Op 14 april 2023 antwoordt WBD onvolledig en geeft niet de gevraagde informatie. a. Waarom duurde het tot 3 augustus 2023 voordat gecommuniceerd wordt dat de onvolledige antwoorden aanleiding geven tot het verbinden van additionele milieubeschermingsmaatregelen aan de vergunning voor de RWZI? b. Waarom is niet geprobeerd alsnog de ontbrekende informatie te verkrijgen van WBD ?	2.	Met het oog op rechtsgelijkheid heeft de RUD Zeeland eerst ingezet op ontwikkeling van een eenduidige aanpak van waterzuiveringsinstallaties in Zeeland. Om die reden hebben zij overleggen gevoerd met het Waterschap Scheldestromen en Evides Industrierwater omdat zij ook waterzuiveringsinstallaties in Zeeland beheren.

statenstukken

Vragen aan Gedeputeerde Staten		Antwoorden van Gedeputeerde Staten	
			De vergunningen van RWZI Bath, AWZI Sloe en RWZI Terneuzen zijn tegelijkertijd aangepast. Hierbij is een uitgebreide monitorings- en onderzoeksverplichting opgelegd. Nu dit in de vergunningen is vastgelegd, kan uitvoering daarvan indien nodig ook worden afgedwongen, zodat de gevraagde informatie ook daadwerkelijk verkregen wordt.
3.	Het ontwerpbesluit met de additionele eisen aan de vergunning zou binnen 6 weken na 3 augustus worden gepubliceerd. Echter pas op 5 december, dus ruim 2,5 jaar na de constatering, komt de Provincie (bij monde van RUD Zeeland) met een ontwerpbeschikking voor een ambtelijke wijziging van de vergunning. Waarom is de op 3 augustus genoemde termijn van 6 weken niet gehaald?	3.	Het gaat hier om het voornemen om de vergunning binnen 6 weken na 3 augustus 2023 te publiceren. In plaats van medio september is dat begin december 2023 gebeurd: 2,5 maand later dan was voorgenomen. Uit navraag bij de RUD-Zeeland bleek dat in deze periode andere werkzaamheden prioriteit hadden.
4.	De wijziging betreft louter het opleggen van een verplichting aan WBD om zowel de inlaatstroom als het effluent van de waterzuivering te gaan monitoren op PFAS. Waarom is enkel gekozen voor een rapportage verplichting voor PFAS uitstoot en niet voor maatregelen die daadwerkelijk de hoeveelheid PFAS zullen reduceren?	4.	Met een bronaanpak is inmiddels al een reductie bereikt van de hoeveelheid PFAS (zie antwoorden op vraag 1). Monitoring is van belang om inzicht te krijgen in de massabalans (=verdeling van PFAS over de in- en uitgaande stromen) van PFAS over de RWZI. Hierdoor verkrijgen we meer inzicht in het gedrag van deze stoffen, wat de basis kan vormen voor eventuele gerichte verdere maatregelen.
5.	In de ontwerpbeschikking (blz. 12) staat "In afwijking van de brief van 3 augustus richten wij ons op de verspreiding van PFAS via waterstromen en afvalstromen. Op basis van de huidige inzichten is het beeld dat verspreiding van PFAS door de lucht bij waterzuiveringsinstallatie ongewis is." Is het feit dat het ongewis is niet juist een reden om verspreiding via de lucht wel te monitoren?	5.	De uitkomsten van het STOWA rapport wijzen uit dat de route en transport van PFAS via de lucht qua omvang nog niet goed in beeld is. Maar er zijn geen signalen dat er sprake zou kunnen zijn van een significante verspreiding van PFAS door de lucht vanuit RWZI's. Het registratieprogramma heeft tot doel om een gesloten massabalans voor PFAS te verkrijgen. Als er sprake zou zijn van emissie naar de lucht, dan blijkt dat ook uit de resultaten.
6.	RWZI Bath heeft aangegeven dat op basis van de huidige inzichten het onmogelijk is om nageschakelde technieken toe te passen en dat een bronaanpak (i.c. de bedrijven de lozen op het riool) de voorkeur verdient. Welke acties zijn er inmiddels ondernomen om deze bronaanpak te realiseren? Zijn dit daadwerkelijke reductiemaatregelen of betreft het ook alleen monitoring en registratie?	6.	Zie antwoord op vraag 1. Daarnaast is gestart met het project 'van bron tot effect'. Daarin worden bouwstenen uitgewerkt van een integrale aanpak van industriële stoffen in de lozingen van RWZI's. Dit project wordt uitgevoerd op basis van drie casussen, waar RWZI Bath er één van is. Het project loopt tot september 2024.

Vragen aan Gedeputeerde Staten		Antwoorden van Gedeputeerde Staten	
			Vanuit het project worden nieuwsbrieven uitgegeven waarin de voortgang is beschreven (https://www.tkiwatertechnologie.nl/projecten/van-bron-tot-effect-integrale-aanpak-van-industriele-probleemstoffen-uit-lozingen-op-het-oppervlaktewater).
7.	Op blz. 14 van de ontwerpbeschikking stelt de RUD “ Wij hebben het beeld dat voor de komende jaren PFAS in het afvalwater aanwezig zal zijn waardoor op termijn end-of pipetechnieken beschikbaar worden.” Hoe moeten wij dit duiden? Betekent dit dat wordt geaccepteerd dat er PFAS in het afvalwater zit en we afwachten of er in de toekomst een techniek beschikbaar komt om dit te verwijderen? Zo ja, waarom kiest de RUD voor deze afwachtende houding en niet voor een proactieve bronaanpak?	7.	Zoals in antwoord 1 is toegelicht, zijn wij van mening dat er geen sprake is van een afwachtende houding. Hiervoor is aangegeven dat wij juist inzetten op een proactieve bronaanpak. Vooral ook omdat het nu nog niet efficiënt is om een nageschakelde techniek achter een RWZI te plaatsen. In de toekomst kan dat anders zijn als gevolg van doorontwikkeling van bestaande technieken of nieuwe zuiveringsmethoden. Ondanks een mogelijk Europees verbod zal het nog (tientallen) jaren duren voordat er geen sprake meer is van PFAS verontreiniging in afvalwater. PFAS is wijd verspreid en komt via verschillende routes in het water terecht, bijvoorbeeld ook via huishoudelijk afvalwater.
8.	De RUD stelt dat door het stellen van registratie- en monitoringsvoorschriften een hoger niveau (van inzicht) ter bescherming van het milieu [wordt] bereikt. Maar door enkel te meten wordt o.i. geen milieuwinst behaald. Welke maatregelen is GS van plan te nemen om daadwerkelijk de PFAS uitstoot door het RWZI Bath te verminderen en op welke termijn?	8.	Zie antwoord op vraag 1: er is al een flinke reductie van PFAS bereikt door bronmaatregelen bij ATM en er loopt een onderzoek naar een integrale aanpak van industriële stoffen in de lozingen van RWZI's. Daarnaast is ook de lozing van PFBS door Sabic (die loost via effluentleiding van RWZI Bath) significant gereduceerd. Wij blijven bij partijen benadrukken dat opsporing en vermindering van PFAS lozingen noodzakelijk is.
9.	Begin juni 2022 meldde Gedeputeerde Van der Velde dat het bedrijf Sabic in Bergen-op-Zoom jaarlijks ca. 50 kg PFAS op de Westerschelde loosde onder een vergunning die door Provincie Brabant was afgegeven. Hierbij werd destijds ook gemeld dat de Provincie Brabant er naar streefde om op korte termijn deze lozing met 90% te reduceren. a. De 3e voortgangsrapportage PFAS stelt dat er “een significante daling van de PFBS concentraties” is in de lozingen van Sabic. Wat zijn de meest recente en concrete (in getallen) gegevens hierover? b. Is de vergunning van Sabic voor de lozing van PFAS inmiddels aangepast en	9.	a. Sabic in Bergen op Zoom treft in overleg met OMWB en Provincie Noord-Brabant maatregelen om de lozing te minimaliseren. Zij maakt nu alle producten met de zogenaamde Masterbatch, waardoor een grote reductie van de lozing van PFBS is bereikt. Naar verwachting is deze reductie meer dan 90%. Exacte omvang van deze reductie is nog niet duidelijk, als gevolg van vertraging bij het externe laboratorium. b. OMWB zet in op bronmaatregelen bij Sabic. Pas na afronding daarvan zal duidelijk zijn of aanpassing van de vergunning op dat onderdeel gewenst is.

Vragen aan Gedeputeerde Staten		Antwoorden van Gedeputeerde Staten	
	zo niet, wanneer zal dit dan naar verwachting afgerond zijn?		
10.	De PFAS coördinatoren zouden elk kwartaal verslag uitbrengen van de voortgang. a. De laatste (3e) voortgangsrapportage dateert van juli 2023. Wanneer kunnen we de volgende rapportage verwachten? b. Tot nu toe zijn er 3 PFAS voortgangsrapportages uitgebracht, in juni en november 2022 en in juli 2023. Waarom wordt de frequentie van eens per kwartaal niet aangehouden zoals afgesproken?	10.	a. De nieuwe voortgangsrapportage is gepland voor eind februari – begin maart. b. De voortgangsrapportages zijn gekoppeld aan het bestuurlijk overleg met het Ministerie. De frequentie van deze overleggen is lager dan eens per kwartaal.

MIDDELBURG, 6 februari 2024

Namens fractie: PvdA-GroenLinks

Gedeputeerde Staten

statenleden Inez Flaming en
Ay Ling van der Spek - Thung

Drs. J.M.M. Polman
Drs. M.C.J. Franken